УДК 81'37

UDC

DOI: 10.17223/18572685/60/14

ВПЛИВ ЕКСТРАЛІНГВАЛЬНИХ ЧИННИКІВ НА ВИБІР ОСОБОВИХ ІМЕН УЖГОРОДЦІВ У ХХ ст.

І.С. Шоля

Ужгородський торговельно-економічний інститут КНТЕУ
Україна, 88000, м. Ужгород, вул. Православна набережна, 21

E-mail: ivka.uz@gmail.com

Авторське резюме

Стаття присвячена вивченню екстралінгвальних чинників, які впливали на вибір жіночих та чоловічих імен ужгородців протягом ХХ ст. Джерельною базою дослідження послужили матеріали метричних книг реєстрації актових записів м. Ужгорода, які зберігаються в Державному архіві Закарпатської області. З'ясовано, що динамічні історичні події (входження краю до різних держав з їхньою мовною політикою), економічні, політичні, культурно-освітні зміни, які відбувалися на Закарпатті протягом століття, вплинули на культурно-лінгвальну ситуацію, відобразилися на змінах у репертуарі власних особових імен. Також встановлено, що на вибір чоловічих і жіночих імен впливали зміни в етнічному складі населення, національна та конфесійна належність їх носіїв. Співіснування представників більш ніж 70 національностей і народностей, серед яких українці, угорці, чехи, словаки, росіяни, білоруси, болгари, поляки, румуни, молдавани, роми, шваби, євреї, німці, азербайджанці, гагаузи, вірмени, узбеки та ін., безумовно, вплинуло на іменний репертуар ужгородців, адже це, передусім, різна культура, етнічні традиції найменування, різні імена. Хоч особливості віросповідання та етнічна належність найменувачів накладають свій відбиток на антропонімний репертуар, мають значення під час обрання імен для новонароджених, але воно не настільки суттєве, щоб вплинути на загальний іменник міста Ужгорода ХХ ст.

Ключові слова: антропоніміка, власні імена, екстралінгвальні фактори, етнічна належність, Ужгород.

ВЛИЯНИЕ ЭКСТРАЛИНГВИСТИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ НА ВЫБОР ЛИЧНЫХ ИМЕН УЖГОРОДЦЕВ В XX в.

И.С. Шоля

Ужгородский торгово-экономический институт КНТЭУ
Украина, 88000, г. Ужгород, ул. Православная набережная, 21
E-mail: ivka.uz@gmail.com

Авторское резюме

Статья посвящена изучению экстралингвистических факторов, которые влияли на выбор женских и мужских имен ужгородцев на протяжении XX в. Источником исследования послужили материалы метрических книг регистрации актовых записей г. Ужгорода, которые хранятся в Государственном архиве Закарпатской области. Установлено, что динамические исторические события (вхождение края в состав различных государств с их языковой политикой), экономические, политические, культурно-образовательные изменения, которые происходили в Закарпатье на протяжении столетия, повлияли на культурно-лингвистическую ситуацию, отразились на изменениях собственных личных имен. Также установлено, что на выбор мужских и женских имен повлияли изменения в этническом составе населения, национальная и конфессиональная принадлежность их носителей. Сосуществование представителей более 70 национальностей и народностей, среди которых украинцы, венгры, чехи, словаки, русские, белорусы, болгары, поляки, румыны, молдаване, цыгане, швабы, евреи, немцы, азербайджанцы, гагаузы, армяне, узбеки и др., безусловно, повлияло на именной репертуар ужгородцев, ведь это, прежде всего, разная культура, этнические традиции наименования, разные имена. Хотя особенности вероисповедания и этническая принадлежность накладывают свой отпечаток на антропонимный репертуар, имеют значение при выборе имен для новорожденных, но они не столь существенны, чтобы повлиять на общую систему личных имен жителей города Ужгорода XX в.

Ключевые слова: антропонимика, собственные имена, экстралингвистические факторы, этническая принадлежность, Ужгород.

THE EFFECT OF EXTRALINGUAL FACTORS ON THE CHOICE OF PERSONAL NAMES IN UZHGOROD IN THE 20TH CENTURY

I.St. Sholia

Uzhhorod Trade and Economic Institute
Kyiv National Trade and Economic University
21 Pravoslavna Naberezhna Street, Uzhhorod, 88000, Ukraine
E-mail: ivka.uz@gmail.com

Abstracts

The article studies the extralingual factors that influenced the choice of female and male names of Uzhhorod citizens during the 20th century. The research draws on the Uzhhorod civil registry books stored in the Transcarpathian State Regional Archive. It has been found out that dynamic historical events (the region's becoming a part of various states with their language policy), economic, political, cultural and educational changes in Transcarpathia over the centuries influenced the cultural and linguistic situation and manifested in the changes of personal names. The choice of male and female personal names was also influenced by the changes in the population ethnic composition as well as people's national and confessional identity. The coexistence of more than 70 nationalities and nations, including Ukrainians, Hungarians, Czechs, Slovaks, Russians, Belarussians, Bulgarians, Poles, Romanians, Moldovans, Roma, Swabians, Jews, Germans, Azerbaijanis, Gagauz, Armenians, Uzbeks, etc., certainly influenced the Uzhhorod name repertoire, since it was different cultures, ethnic naming traditions, and various names. Although the religion and ethnicity affected the anthroponymic repertoire and matter for choosing names for newborns, they were not so much significant as to affect the general system of personal names of Uzhhorod residents in the 20th century.

Keywords: anthroponymics, proper names, extralingual factors, ethnicity, Uzhhorod.

Власні особові імена були і є предметом наукових зацікавлень українських, білоруських, російських, молдавських, югославських, чеських, словацьких учених. Праці, присвячені проблемам антропоніміки, дослідженню особових імен, їхньої статистичної організації, особливостям змін на різних синхронних зрізах, викликають науковий інтерес. Склад та динаміку особових чоловічих і жіночих імен окремих регіонів України досліджували Ю.О. Карпенко (динаміку україн-

ських особових імен) [11], Г.В. Кравченко (динаміку українського іменника м. Донецька з 1890 по 1990 р.) [14], Н.О. Свистун (динаміку антропонімікону м. Тернополя ХІХ–ХХ ст.) [24], І.Д. Скорук (динаміку антропонімікону м. Луцька у ХХ ст.) [26] та інші науковці. Білоруську антропонімію, зокрема імена, прізвища, прізвиська, творення та структуру власних чоловічих імен досліджували М.В. Бірила [2], В.О. Івашко [18], О.К. Устинович [28]. Російську ономастику, причини вибору та частоту вживання імен, антропонімічні процеси у народів Півночі, Далекого Сходу, Середньої Азії, історію російських календарних імен досліджували В.Д. Бондалетов [4], В.А. Никонов [21], О.В. Суперанська [27]. Власні назви, історія, структура та динаміка молдавської антропонімії були об'єктом досліджень А. Думбровяну [10], М. Коснічану [13]. Т. Маретич досліджував народні імена й прізвища у хорватів і сербів [19]. Теорію, історію, організацію та функціонування власних чеських і словацьких імен вивчали В. Бланар [3], М. Кнаппова [12], М. Майтан [20], Й. Свобода [25].

Власні особові імена Закарпаття своїм багатством і своєрідністю привертати увагу багатьох дослідників. Погляди на антропонімію цього регіону висловлювали у своїх працях учені ХІХ–ХХ ст. В.М. Гнатюк [6], А. Годинка [7], угорські історики Т. Легоцький [16], І. Ачаді [1], російський історик О.Л. Петров [23]. Власним особовим назвам присвячена монографія П.П. Чучки «Антропонімія Закарпаття» [29]. Проте не всі аспекти досліджені. У кожного народу імена пов'язані з культурою, побутом, традиціями. Надання імені новонародженому залежить від багатьох чинників: мовних, соціальних, психологічних [30: 768]. Тому особливо цікавим і цінним є вивчення різноманітних позамовних чинників, які впливають на вибір імен у конкретний історичний період, від яких залежать динамічні зміни в антропоніміконі. Наприклад, С.М. Пахомова зауважує, що «серед таких позамовних чинників основну роль, безперечно, мають церква та державні інституції» [22: 17]. Мета нашої статті – з'ясувати залежність складу та вибору чоловічих і жіночих імен ужгородців у ХХ ст. від екстралінгвальних чинників, зокрема впливу державних інституцій, національної та конфесійної належності їхніх носіїв.

Джерельною базою дослідження послужили матеріали метричних книг про народження по м. Ужгород [8] та книги архівного фонду [9], які зберігаються в Державному архіві Закарпатської області.

Закарпатська область – це регіон сучасної України, який знаходиться на межі єднання Північної, Східної та Західної Європи. Його геополітичне розташування в самому серці Європи унікальне, оскільки край перебуває на перехресті не тільки економічних і торговельних шляхів, а й національно-культурних [17: 15].

Ужгород – адміністративний центр Закарпатської області, одне з найдавніших слов'янських міст, яке протягом багатовікової історії було учасником і свідком багатьох історичних подій. Тільки за останні 100 років населення міста почергово опинялося в складі щонайменше семи різних державних утворень, кожне з яких мало свою власну політику: Австро-Угорщина, 1-а Чехословацька Республіка, Карпатська Україна, Угорщина, Закарпатська Україна, Українська Радянська Соціалістична Республіка, Україна. Були навіть періоди, коли територія сучасного Закарпаття підпорядковувалась одночасно різним державам [17: 630]. Тому закономірно, що зі зміною державної політики змінювалась також і мовна. Жителі Закарпаття, які проживали тут упродовж двадцятого століття, у переважній більшості особисто пережили бодай одну зміну держави, а разом з цим хоча б одну мовну реформу [17: 630]. Це пояснює той факт, що більшість населення є білінгвами чи навіть полілінгвами.

Динамічні історичні події, входження краю до різних держав з їхньою мовною політикою – все це наклало своєрідний відбиток на культурно-мовну ситуацію, що особливо відобразилося на змінах у репертуарі власних особових імен, адже вони тісно пов'язані з життям жителів міста в різні історичні зрізи.

Склад населення Закарпаття фіксується переписами, які проводились майже кожні 10 років. За переписом 1930 р. загальна кількість населення становила 725 357 осіб. За національною ознакою ці показники були такими: русинів-українців – 446 916 (63 %), угорців – 109 472 (15,4 %), євреїв – 91 255 (12,9 %), чехів і словаків – 33 961 (4,8 %), німців – 13 249 (1,9 %), румунів – 12 641 (1,8 %), ромів – 1 357. Угорське населення в Ужгороді складало 17,8 % [17: 151]. Розподіл населення за релігійною належністю був таким: греко-католики – 359 167 (49,5 %), православні – 112 034 (15,4 %), іудеї – 102 542 (14,1 %), євангелісти та реформати – 72 425 (10,2 %), римо-католики – 69 262 (9,5 %). Серед угорців показники були наступні: реформати – 68 867, римо-католики – 25 737, греко-католики – 14 309, іудеї – 5 870, православні – 10 [17: 151].

Історики зауважують, що у 20–30-х рр. на Закарпатті значний вплив на сфери суспільно-політичного та культурного життя мали церкви різних конфесій. Найвпливовішою серед них була греко-католицька, яка на 1944 р. налічувала 257 парафій, 6 монастирів, 2 учительські семінарії, десятки шкіл, соціально-культурних закладів тощо [17: 128–129]. Єдиним вищим навчальним закладом із підготовки духовенства була Ужгородська духовна семінарія [17: 128].

Внаслідок урбанізаційних процесів протягом XX ст. відбулися значні демографічні зміни: кількість мешканців зросло аж удесятеро,

а за неповних півстоліття (1945–1989) – ушестеро. Упродовж XX ст. значні зміни тривали і в національній структурі населення Ужгорода. Його особливістю залишається багатонаціональність. Співіснування представників більш ніж 70 національностей і народностей, серед яких українці, угорці, чехи, словаки, росіяни, білоруси, болгари, поляки, румуни, молдавани, роми, шваби, євреї, німці, азербайджанці, гагаузи, вірмени, узбеки та ін., безумовно, вплинуло на іменний репертуар ужгородців.

У метричних книгах реєстрації актових записів у різні роки протягом століття зафіксовані по-різному: угорською, чеською, російською, українською мовами. У попередній період «мовою ділових паперів на Закарпатті впродовж тисячоліття була не українська, а латинська, угорська, німецька мови» [29: 27], хоча українське населення становило більшість.

З 1900 до 1920 р. інформація про новонароджених записана в Ужгороді угорською мовою. Ця традиція була продовженням багатовікової спадщини, оскільки впродовж XIV–XVI ст. Закарпаття входило до складу Угорського королівства, з кінця XVII ст. до 1919 р. – до складу Австро-Угорщини. Період перебування краю в складі Австро-Угорщини позначений зростанням утисків на місцеве населення, інтенсивною денационалізацією, «насильницькою мадяризацією», що, безумовно, не могло не вплинути на іменний репертуар ужгородців. Із цього приводу П.П. Чучка зазначав: «власні особові імена громадян... в примусовому порядку перекладалися, тобто передавалися угорськими відповідниками. Люди, що в побуті відомі були під іменами *Василь, Ілько, Йосиф, Павло, Стефан, Федір, Юрко, Варвара, Єлизавета, Катерина*... у документах могли виступати тільки як *László, Illes, Iozsef, Pál, István, Ferencz, György, Borbála, Erzsébet, Katalin*» [29: 142]. Такі факти утиску особливо виразно простежувалися серед місцевої інтелігенції. Про це писали Михайло Драгоманов, що відвідав Закарпаття в 1875 та 1876 рр., Володимир Гнатюк – у 1895–1896 рр., Іван Петрушевич – у 1890 р. Прояв політики денационалізації підтверджують і статистичні дані. Згідно з переписом населення у 1900 р. українською мовою розмовляло лише 8%, а угорською – 69% українців Закарпаття [5: 395]. Це, безумовно, не могло не вплинути на іменний репертуар ужгородців. Саме тому в ці роки найпопулярнішими серед місцевого населення були такі угорські жіночі та чоловічі імена: *Blanka, Máriá, Márgit, Erzsébet, Etelka, Ilona, András, Yózsef, Sandor, István, Gunla, Ignác, Lajos, László, Ernő, Jenő, Ferencz*, подвійні *Ilona Margit, Magdolna Erzsébet, Bela-Zoltan, László Zoltán*.

З 1919 р. Ужгород уже перебував у складі 1-ї Чехословацької Республіки. Зусилля чехословацького уряду були спрямовані на демо-

кратизацію, економічний і культурний розвиток краю. Толерантною була його позиція щодо мовного питання: «офіційною та викладовою повинна бути народна мова... Відносно навчання чеської (словацької) мови..., то не правильно запроваджувати її ...лише тому, що вона є державною» [15: 66–68]. Наприкінці 1919 р. на Закарпатті працювало 475 початкових шкіл, зокрема 321 – з українською мовою навчання, 83 – з угорською, 22 – з чеською і словацькою, 7 – з німецькою, 4 – з румунською та 38 мішаних – двома мовами навчання [17: 127]. Отже, реєстрацію новонароджених ще деякий час проводили угорською мовою: *Kabati István, Geles Mihály, Molnar Yózsef*. Поряд із цим вже частіше зафіксовані й записи чеською: *Holeček Karel, Kovalkievics Ilona*. З 1925 до 1935 р. реєстрацію здійснювали лише чеською: *Petrašovič Mikulaš, Kára Petr, Malek Štěpan, Kovács-ová Alzběta, Kerteš-ová Iulie, Bandur-ová Katařina*.

З 1938 до 1944 р. Ужгород уходив до складу Угорщини. Політика мадяризації набула нових обертів. Це, передусім, стосувалося мовного питання. За свідченнями істориків, розпорядженням крайового військового командування від 31 березня 1939 р. були конфісковані для знищення «всі українські та протиугорські книги» [17: 209]. У школах 60 % предметів (історія, географія, фізика, природа, читання) викладали угорською мовою, «а решту предметів неможливим мадярсько-руським язичієм» [17: 209]. 15 квітня 1940 р. наджупан А. Шіменфалві видав розпорядження, в якому зобов'язував бургомістра Ужгорода «конфіденційально дати вказівку» керівнику міської бібліотеки закрити доступ до чеської, української та російської літератури [17: 210]. Ця політика пояснює повернення до вжитку угорських варіантів чоловічих та жіночих імен і витіснення українських, словацьких та чеських: *Бейло, Ласло, Мігаль, Шандор; Агнеш, Аліце, Борбала, Ержебет, Магдолна, Моргіт, Серен*. За традицією 1900–1920 рр., новонароджених у 1940-х рр. називали угорськими, рідше чеськими іменами, проте в актових книгах записи вели вже українською мовою. Отже, у католицьких та греко-католицьких сім'ях імена, транслітеровані українською графікою, мали фонетичну структуру угорську або чеську, наприклад: *Моргіт, Каталін, Магдолна, Йолан, Ануелка, Каталін-Ержібет, Дьордіке-Каталін; Ференц, Іштван, Імре-Янош, Андраш-Йосиф-Антал, Бейло, Ерно* та ін. У цьому разі ми можемо говорити про змішування мовних норм, оскільки записи в метричних книгах у різні роки велися угорською, чеською, словацькою, українською та російською мовами.

Слід також зазначити, що в першій половині ХХ ст. (до 1945 р.) особових імен в українській традиційній формі в іменнику міста Ужгорода практично не зафіксовано, за винятком жіночих *Анна, Марія*,

Ольга та чоловічих Віктор, Іван, Ігор. У 1945 р. до іменного репертуару ужгородців долучаються, хоч і як поодинокі фіксації, чоловічі імена Валерій, Генадій, Сергій, Станіслав, жіночі – Вікторія, Інна, Людмила, Світлана, Тетяна, Тамара. Ці антропонімні зміни супроводжували такі історичні події, як визволення Закарпаття від угорсько-фашистської окупації [29: 81] та входження його території до складу УРСР. Підтвердженням цього є свідчення П. П. Чучки: «Серед дітей, які народилися після війни, все частішими і частішими є імена, яких до возз'єднання Закарпаття тут зовсім не було» [29: 81].

У 1950 р. відомості про народження фіксували в актових записах російською мовою, до вжитку входять нові імена *Анатолій, Андрей, Виталій, Виктор, Игорь, Иван, Геннадий, Глеб, Николай, Агата, Зоя, Любовь, Лидия, Надежда, Нина, Наталья, Поля, Раиса*.

Між 1946 та 1989 рр. помітно зросла кількість етнічних росіян (з 12 176 осіб до 49 458), яких до 1945 р. на цій території не було (за винятком невеликої кількості російських емігрантів після революції в чехословацький період). Такий факт зумовлений передусім цілеспрямованим і систематичним переміщенням у Закарпаття чисельних груп трудових мігрантів із різних кінців Радянського Союзу, а це, в свою чергу, – інші культурні традиції, посилення етнічної строкатості населення [17: 293].

З 1955 р. дані про новонароджених ужгородців в актових книгах російською мовою записували дуже рідко, частіше українською. У вказані роки відбувається змішування антропонімних норм української та російської мов. Унаслідок цього те саме ім'я зафіксоване в різних фонографічних варіантах: *Олександр* та *Александр, Олексій* та *Алексей, Андрій* та *Андрей, Віктор* та *Виктор, Володимир* та *Владимир, Ігор* та *Игорь, Лариса* та *Лариса, Любов* та *Любовь, Надія, Надежда* і *Надежда, Наталія, Наталя* і *Наталья* та ін.

В усі наступні роки (1960–2000) реєстрували новонароджених в актових книгах українською мовою. Ужгородський іменник активно поповнився новими іменами, які в першій половині ХХ ст. не вживали загалом (чоловічі *Вадим, Віталій, Едуард, Олег, Роман, Руслан, Федір, Ярослав*; жіночі *Віталія, Жанна, Оксана, Христина*) або використовували їх зрідка, популярними вони стали в другій половині ХХ ст. (*Володимир, Владислав, Віра, Вікторія, Тетяна*). Не зникли з вжитку запозичені чоловічі й жіночі імена, що ввійшли до антропонімікону ужгородців посередництвом угорської та чеської мови: *Золтан, Лайош, Ласло, Карел, Шандор, Агнеса, Альбіна, Андрея, Беата, Власта, Емілія, Катеріна, Магдолна, Стелла* та ін.

Також на іменний репертуар і соціолінгвальну ситуацію істотно впливали зміни в етнічному складі населення. Особливістю Уж-

города, як уже зазначалося, є його багатонаціональність. Серед 70 народностей, зареєстрованих у XX ст., основу становили українці, росіяни, угорці, словаки, чехи, євреї. Усі вони – представники різних релігійних конфесій, серед яких найбільші греко-католицька, римокатолицька, православна, єврейська, а це, передусім, різна культура, етнічні традиції найменування, різні імена. Для другої половини XX ст. характерні значні зміни в національній структурі населення. В метричних книгах м. Ужгорода в 1950 р. серед новонароджених чоловічої й жіночої статі зареєстровані представники таких національностей, як українці, росіяни, словаки, угорці, євреї, роми, румуни, поляки, а в результаті загальносоюзної переселенської політики – чуваші, мордвини, вірмени, молдавани, осетини, татари, буряти, білоруси, болгары. У 1960 р. до них долучилися азербайджанці, латиші, естонці, узбеки, казахи, чуваші. До 1990 р. національний склад міста доповнили греки, грузини, хорвати, башкирці, кумики, італійці, якути, чеченці, адигейці, удмурти, карачаївці, корейці, єгиптяни, американці (у 1995 р. *Джеймс-Іван*, 2000 р. *Стівен*). Логічно, що до репертуару імен долучилися нові, характерні для певної національності, відповідно до їхньої культури і традиції найменування. Різноманітне населення несло із собою традиції свого народу, національні імена. У наших матеріалах зафіксовані: румуни *Віоріка* і *Маркуца*, азербайджанці *Дінара*, *Ірада*, *Джиран*, *Наргіз*, *Равшан*, *Тимур*, вірмени *Лусік*, *Наіра*, *Арутюн*, *Карен*, *Тігран*, грузини *Нана*, *Натела*, таджики *Рахта*, *Фатіма*, узбеки *Заміра*, *Зухра*, *Каміль*, карачаївець *Джатдай*, татарин *Рустам*, єгиптяни *Джовані-Філіпо*, *Міран*, німці *Вільгельм*, *Генріх*, італійці *Ерене-Лайла*, *Владимір-Даніель*, *Стефано*. Проте таких онімів не так вже й багато. Представники вказаних національностей найчастіше послуговувалися традиційними християнськими, рідше слов'янськими чи вже відомими запозиченими іменами. Наприклад, у 1950 рр. зафіксовані румун *Андрій*, вірмен *Володимир*, бурят *Валерій*, чувашка й осетинка з іменем *Наталія*, мордвинки *Єлена* і *Тамара*, вірменка *Ірина*, узбечка *Світлана*; у 1960 рр. – татарин *Валентин*, литовець *Володимир*, естонець *Олександр*, вірменин *Микола*, казашка *Галина*, чувашки *Ірина* і *Марія*; у 1970 рр. – вірменин *Йожеф*, кореєць *Роланд*, румун *Михайло*, узбечки *Сося* і *Таня*, гречанка *Олена*, румунки *Анжеліка* і *Зінаїда*; у 1980 рр. – вірменин *Владислав*, німець *Павло*, молдаванин *Руслан*, румун *Дмитро*, італійка та грузинка на ім'я *Вікторія*, башкирка *Ельвіра*, кумичка *Наталія*, вірменка *Беата*; у 1990 рр. – азербайджанець *Андрій*, вірменин *Мілан*, румун *Віктор*, осетин *Денис*, удмурт *Олександр*, молдавани *Павло* і *Юрій*, татари *Максим* і *Юрій*, туркмен *Назар*, мордвинка *Анастасія*, туркменка *Віолета*, якутка *Ганна*, азербайджанка *Тетяна* і *Уляна*.

Отже, зміна політичної влади впливала не тільки на мовні відносини й статус мови, а й на етнічний та національний склад населення Закарпатської області. Саме тому, зважаючи на наведені вище факти, ми можемо говорити про такі екстралінгвальні чинники, як мовна політика держави, вплив релігії, традиції, етнічний склад населення, що безпосередньо впливали на вибір особових імен ужгородців. Хоч особливості віросповідання та етнічна належність найменувачів накладають свій відбиток на антропонімний репертуар, мають значення під час обрання імен для новонароджених, проте воно не настільки суттєве, щоб вплинути на загальний іменник міста Ужгорода ХХ ст., основу якого становлять українські традиційні чоловічі та жіночі імена, які активно функціонують упродовж усього століття. До найуживаніших імен, які вирізняються відносною стійкістю, найбільшою кількістю носіїв і високою частотністю вживання належать чоловічі – *Олександр, Михайло, Андрій, Василь, Володимир, Юрій, Степан / Стефан, Йосиф / Иосип, Іван, Микола* та жіночі – *Наталія, Олена, Марія, Тетяна, Анна / Танна, Вікторія, Ірина, Ольга, Катерина, Єлизавета*.

ЛІТЕРАТУРА

1. Acsádi I. Magyarország népessége a pragmatic sanctio korában 1720–1721. Budapest, 1899.
2. Бірыла М.В. Беларуская антрапанімія. Ўласныя іменны, іменны-мянушкі, іменны по бацьку, прозвішчы. Мінск: Навука і тэхніка, 1966. 328 с.
3. Blandár V. Vlasné meno vo svetle teoretickej onomastiky. Martin: Matika Slovenska, 2009.
4. Бондалетов В.Д. Русская ономастика. М.: Просвещение, 1983. 224 с.
5. Гаврош О. Народне мистецтво в утвердженні національної ідентичності українців Закарпаття у міжвоєнний період ХХ століття // Наукові записки. Серія: Культурологія. Острог, 2013. Вип. 12. С. 394–398.
6. Гнатюк В. 1897, 1898, 1900, 1909, 1910, 1911. Етнографічні матеріали з Угорської Русі. Львів, 1897, 1898, 1900, 1909, 1910, 1911. (Етнографічний збірник. Т. 3, 4, 9, 25, 29, 30).
7. Годинка А. Архіви Мукачівської греко-католицької єпархії. Т. 1: 1458–1715. Ужгород, 1911.
8. Державний архів Закарпатської області. Ф. 1606. Оп. 14. Спр. 40–55, 106, 111, 116, 121, 144 (125/1), 147 (17/1).
9. Державний архів Закарпатської області. Книга архівного фонду. Оп. 1. Спр. 605, 606, 1938–1940, 2953–2957, 3450–3454, 3990–3994, 4113–4118, 5316–5320, 6792–6796, 8738–8742.
10. Думбрэвяну А. Молдавская диалектная антропонимия: личные имена, лексикограмматические особенности, словообразовательная структура, динамика. Кишинёв: Штиинца, 1982. С. 22.

11. Карпенко Ю. Динаміка українських особових імен // Науковий вісник Чернівецького університету. Чернівці, 2007. Вип. 356–359. Слов'янська філологія. С. 285–289.
12. Кларповá М. Rodné jméno v jazyce a společnosti. Praha: Akademia, 1989. 206 s.
13. Косничану М. Из истории молдавской антропонимии // Историческая ономастика. М.: Наука, 1977. С. 138–159.
14. Кравченко Г.В. Динаміка українського іменника м. Донецька з 1890 по 1990-і роки: дис. ... канд. філол. наук. Донецьк, 2000. 325 с.
15. Кравчук О. Національна політика Чехословаччини на Закарпатті в оцінках Томаша Масарика // Етнічна історія народів Європи: зб. наук. пр. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: УНІСЕРВ, 2009. Вип. 28. С. 66–68.
16. Lehoczky T. Bereg vármegye monographiája. Ungvár, 1881–1882.
17. Закарпаття 1919–2009 років: історія, політика, культура / україномовний варіант українсько-угорського видання / Під ред. М. Вегеша, Ч. Фединець. Ужгород: Видавництво «Ліра», 2010. 720 с.
18. Ивашко В.А. Как выбирают имена. Минск: Вышэйшая школа, 1980. 174 с.
19. Маретич Т. Про народні імена і прізвища у хорватів і сербів. Загреб, 1886. С. 135–136.
20. Majtan M., Povazaj M. Meno pre nase dieta. Bratislava: Obzor, 1985. 200 s.
21. Никонов В.А. Имя и общество. М.: Наука, 1974. 278 с.
22. Пахомова С.М. Еволюція антропонімічних формул у слов'янських мовах. Вид. 2-ге, доповн. і переробл. Ужгород: Видавництво Олександри Гаркуші, 2012. 344 с.
23. Петров А.Л. Карпаторусские межевые названия из половины XIX в. Прага, 1929. 223 с.
24. Свистун Н.О. Динаміка антропонімікону м. Тернопіль XIX–XX ст.: дис. ... канд. філол. наук. Чернівці, 2006. 197 с.
25. Svoboda J. Stáročeská osobní jmená a naše přjmení. Praha, 1964. 317 s.
26. Скорук І.Д. Динаміка антропонімікону м. Луцька в XX ст.: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. К., 1999. 180 с.
27. Суперанская А.В. Из истории русских календарных имен // Давньоруська ономастична спадщина в східнослов'янських мовах. Київ: Наук. думка, 1988. С. 117–125.
28. Усцінович О.К. Антрапанімічныя этюды // Беларуская анамастыка. Мінск, 1977. С. 175.
29. Чучка П.П. Антропонімія Закарпаття. Ужгород: Папірус, 2008. 671 с.
30. Шоля І.С. Мотиви вибору особових імен ужгородців у другій половині XX століття (чоловічі імена) // Записки з ономастики. Збір. наук. праць. Одеса, 2015. Вип. 18. С. 767–775.

REFERENCES

1. Acsádi, I. (1899) *Magyarország népessége a pragmatic sanctio korában 1720–1721* [The people of Hungary in the period of pragmatic sanctions of 1720–1721]. Budapest: KSH Könyvtár.

2. Biryła, M.V. (1966) *Belaruskaya antrapanimiya. Źlasnyya imeny, imeny-myanushki, imeny po bats'ku, prozvizhchy* [Belarusian anthroponymy. Proper names, nicknames, patronymics, surnames]. Minsk: Navuka i tekhnika.

3. Blánár, V. (2009) *Vlasné meno vo svetle teoretickej onomastiky* [Proper name in the light of the theoretical onomastics]. Martin: Matika Slovenska.

4. Bondaletov, V.D (1983) *Russkaya onomastika* [The Russian Onomastics]. Moscow: Prosveschenie.

5. Gavrosh, O. (2013) Narodne mistetstvo v utverdzhenni natsional'noï identichnosti ukraïntsiv Zakarpattya u mizhvoenniy period XX stolittya [Folk art in establishing the national identity of Transcarpathian Ukrainians in the interwar period of the twentieth century]. *Naukovi zapiski. Seriya: Kul'turologiya*. 12. pp. 394–398.

6. Gnatyuk, V. (1897) *Etnografichni materiali z Ugors'koï Rusi* [Ethnographic materials from Ugric Rus]. Vol. 3. Lviv: [s.n.].

7. Godinka, A. (1911) *Arhivi Mukachivs'koï greko-katolic'koï eparhii* [The Archives of the Mukachevo Greek Catholic Diocese]. Vol. 1. Uzhhorod: [s.n.].

8. The State Archive of Transcarpathian Region. Fund 1606. List 14. File 40-55, 106, 111, 116, 121, 144(125/1), 147 (17/1).

9. The State Archive of Transcarpathian Region. Book of Archival fund. List 1. File 605, 606, 1938–1940, 2953–2957, 3450–3454, 3990–3994, 4113–4118, 5316–5320, 6792–6796, 8738–8742.

10. Dumbrevianu, A. (1982) *Moldavskaya dialektynaya antroponimiya: lichnye imena, leksikogrammaticheskie osobennosti, slovoobrazovatel'naya struktura, dinamika* [Moldavian dialect anthroponymy: personal names, lexicographical features, word-formation structure, dynamics]. Chişinău: Ştiinţa.

11. Karpenko, Yu. (2007) *Dinamika ukraïns'kikh osobovikh imen* [The dynamics of Ukrainian personal names]. *Naukoviy visnik Chernivets'kogo universitetu*. 356–359. pp. 285–289.

12. Knappová, M. (1989) *Rodné jméno v jazyce a společnosti* [Birth name in language and society]. Prague: Akademia.

13. Kosnichanu, M. (1977) Iz istorii moldavskoj antroponimii [From the history of Moldavian anthroponymy]. In: Superanskaya, A.V. (ed.) *Istoricheskaya onomastika* [Historical Onomastics]. Moscow: Nauka. pp. 138–159.

14. Kravchenko, G.V. (2000) *Dinamika ukraïns'kogo imennika m. Donets'ka z 1890 po 1990-i roki* [The Dynamics of Ukrainian Name Vocabulary in Donetsk from the 1890-s to the 1990s]. Philology Cand. Diss. Donetsk.

15. Kravchuk, O. (2009) Natsional'na politika Chekhoslovachchini na Zakarpatti v otsinkakh Tomasha Masarika [Czechoslovakian national policy in Transcarpathia as estimated by Tomas Masaryk]. *Etnichna istoriya narodiv Evropi – Ethnic History of European Nations*. 28. pp. 66–68.

16. Lehoczky, T. (1881–1882) *Bereg vármegye monographiája* [Monograph of Bereg County]. Ungvár: [s.n.].

17. Vegesh, M. & Fedinets, Ch. (eds) (2010) *Zakarpattya 1919–2009 rokiv: istoriya, politika, kul'tura* [Transcarpathia in 1919–2009: History, Politics, Culture]. Uzhhorod: Lira.

18. Ivashko, V.A. (1980) *Kak vybirayut imena* [How names are chosen]. Minsk: Vysheyschaya shkola.
19. Maretich, T. (1886) *Pro narodni imena i prizvishcha u khorvativ i serbiv* [On the national names of Croats and Serbs]. Zagreb: [s.n.]. pp. 135–136.
20. Majtan, M. & Povazaj, M. (1985) *Meno pre nase dieta* [A name for our baby]. Bratislava: Obzor.
21. Nikonov, V.A. (1974) *Imya i obshchestvo* [Name and Society]. Moscow: Nauka.
22. Pakhomova, S.M. (2012) *Evolutsiya antroponimnikh formul u slov'yans'kikh movakh* [The evolution of anthroponymic formulas in Slavic languages]. Uzhhorod: Oleksandr Garkusha.
23. Petrov, A.L. (1929) *Karpatorusskie mezhevye nazvaniya iz poloviny XIX v.* [Carpathian Russian boundary names from the half of the 19th century]. Prague: [s.n.].
24. Svistun, N.O. (2006) *Dynamika antroponimikonu m. Ternopil' XIX–XX st.* [The Dynamics of Ternopil Anthroponymicon in the 19th – 20th Centuries]. Philology Cand. Diss. Chernivtsi.
25. Svoboda, J. (1964) *Stáročeská osobní jmená a naše přjmení* [Old Czech personal first names and our surnames]. Prague: Československá akademie věd.
26. Skoruk, I.D. (1999) *Dynamika antroponimikonu m. Luts'ka v XX st.* [The Dynamics of Lutsk Anthroponymicon in the 20th Century]. Philology Cand. Diss. Kyiv.
27. Superanskaya, A.V. (1988) Iz istorii russkikh kalendarnykh imen [From the history of Russian calendar names]. In: Gorpinich, V.O. et al. (eds) *Davn'orus'ka onomastichna spadshchina v skhidnoslov'yans'kikh movakh* [Old Rus onomastic heritage in East Slavic languages]. Kyiv: Naukova dumka. pp. 117–125.
28. Ustinovich, O.K. (1977) *Antrapanimichnyya etyudy* [Anthroponymic etudes]. In: Biryła, M.V. (ed.) *Belaruskaya anamastyka* [Belarusian Onomastics]. Minsk: Navuka i tekhnika.
29. Chuchka, P.P. (2008) *Antroponimiya Zakarpattya* [Anthroponymics of Transcarpathia]. Uzhhorod: Papirus, LLC.
30. Sholia, I.S. (2015) Reasons behind personal name choices in Uzhhorod citizens in the latter half of the 20th century (male names). *Zapiski z onomastiki – Opera in Onomastica*. 18. pp. 767–775. (In Ukrainian).

Шоля Иванна Станиславовна – кандидат филологических наук, доцент кафедры естественно-гуманитарных и информационных дисциплин Ужгородского торгово-экономического института Киевского национального торгово-экономического университета (Украина).

Шоля Іванна Станіславівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри природничо-гуманітарних та інформаційних дисциплін Ужгородського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету (Україна).

Ivanna St. Sholia – Uzhgorod Trade and Economic Institute of KNTU (Ukraine).

E-mail: ivka.uz@gmail.com